

A LONDONI MAGYAR SZOCIÁLIS MISSZIÓ

Tavaly májusban még csak kb. 800 magyar munkásnő élt itt Angliában, ma már számuk, az angol belügyminisztérium legutóbbi megállapítása szerint, 3150 körül van. Miért engedi meg Anglia, ahova meglehetősen nehéz beutazási engedélyt kapni, a magyar munkásnők tömeges letelepedését? Ennek igen egyszerű magyarázata van: Angliának szüksége van külföldi női munkásokra. Ne gondoljunk azonban műhelyi, gyári, üzleti, vagy irodai munkahelyekre. Egyetlen munkakör, amelyre jelenleg külföldi nő munkavállalási engedélyt kaphat, kizárólag a *háztartási munka*. Háztartási munkákra sem lehet külföldi nőt mindenütt alkalmazni, csakis magánháztartásokban. Hotelekben, boarding-house-ban, guest-house-ban csak angol háztartási alkalmazottak dolgozhatnak. Ez a körülmény az első évre szóló, később a végleges munkavállalási engedélyben is szigorú kikötésként szerepel, amelynek be nem tartása a munkavállalási engedély, valamint a tartózkodási engedély azonnali megvonásával jár.

A magyar nők angliai munkavállalását nagyrésztben a *Magyar Kivándorlókat és Visszavándorlókat Védő Irodával* kapcsolatban működő *Nemzetközi Elhelyező Iroda* intézi. Az Angliába készülő nők ott jelentkeznek szolgálati bizonyítványaikkal, hatósági orvosi és erkölcsi bizonyítványukkal, valamint fényképeikkel együtt. A Nemzetközi Elhelyező Iroda állandó összeköttetésben áll több nagy londoni munkaközvetítő irodával. Ez utóbbiak gondoskodnak munkahelyről a lányok kiküldött okmányai alapján. Amikor az angol munkaadó valamelyik lányt alkalmazni kívánja, a londoni iroda munkaszerző-

dési ajánlatot küld a leánynak, amelyben részletesen fel vannak sorolva a munka feltételei, minősége, munkabér, az alkalmazás ideje (rendszerint legkevesebb egy év), valamint az útiköltségre vonatkozó megállapodások is. Az útiköltséget, amely kb. 4 £ 10 shillinget tesz ki, az angol munkaadó előlegezi és havonta kis részletekben vonja le a leány béréből, azonban ha a leány kitölti nála az egy évet, vagyis betartja a szerződésben vállalt kötelezettségét, a részletekben levont útiköltséget teljes egészében, egy összegben jutalomként visszaadja. Sajnos, a külföldi leányok a munkaadók méltánylást érdemlő gesztusát sok esetben nem értékelik, inkább veszni hagyják az útiköltséget és gyakran néhány hónap után megszegik munkaszerződésüket, csakhogy Londonba kerülhessenek. Londonba ugyanis a Home Office nem ad ki munkavállalási engedélyt külföldi nő számára, mert itt angol alkalmazottat is lehet kapni. Ezt az intézkedést aztán a külföldi nők úgy játsszák ki, hogy elfogadják az ország bármilyen távoleső részére szóló munkaszerződési ajánlatot, aztán, mikor már itt vannak, az első ürügyet felhasználva, otthagyják munkaadójukat és bejönnek Londonba.

Ez a körülmény országszerte olyan elégedetlenséget keltett a vidéki háziasszonyoknál, hogy már igen sokan fordultak a belügyminisztériumhoz azzal a kéréssel, rendelettel kötelezze a külföldi háztartási alkalmazottakat arra, hogy legalább egy évet mindegyik köteles legyen vidéken annál a munkaadónál eltölteni, aki őt hazájából kihozatta, az útiköltséget előlegezte, a munkavállalási engedély (Permit) megszerzésével járó költségeket, utánjárást viselte, továbbá megfizette a magas munkaközvetítői díjat (kb. 2¹/₂£). Amennyiben a külföldi munkavállaló nem hajlandó vidéken tölteni egy évet, úgy munkavállalási és tartózkodási engedélyét a Home Office vonja vissza és kénytelen legyen Angliát elhagyni. Ezek a kérelmek, amelyekhez a külföldi nők munkaközvetítésével foglalkozó angol irodák is csatlakoztak, jelenleg tárgyalás alatt állnak.

Az Angliában dolgozó magyar nők szociális védelme röviden az alábbiakban foglalható össze: A *londoni központi missziós iroda* minden egyes vidéken dolgozó leány írásbeli megkeresésére válaszol. Tanácsot, útbaigazítást ad, a munkaadó és munkavállaló között esetleg előálló nézeteltéréseket levelezés által, szükség esetén személyes közbelépéssel megszünteti. A hozzáforduló leányokat kioktatja a munkásokra vonatkozóan itt érvényben levő szabályokról, felmondás, állásváltogatás, újból való elhelyezkedési lehetőségekről. Amennyiben az állásban meg nem felelőnek bizonyul, összeköttetést létesít valamelyik munkaközvetítő iroda és az állást változtatni szándékozó lány között. Ha valamelyik lány vidéken beteg, azonnal intézkedik, hogy az illetőt orvos megvizsgálja és szükség esetén kórházi ápolásban részesüljön.

Itt is, mint Magyarországon, a munkaadó köteles háztartási alkalmazottját az egészségi- és balesetbiztosítónál a munka megkezdése után azonnal bejelenteni. A biztosítási díjat, amely hetenként 1 shilling 4 pennyt tesz ki, a munkaadó és a munkavállaló feles arányban közösen viseli. Sok esetben, ha a leány munkájával meg vannak elégedve, a munkaadó egyedül viseli a biztosítási díjat. A leány a biztosítási bejelentés után néhány napra az egészségügyi minisztériumból egy tagsági lapot (Insurance Card) és egy orvosi lapot (Medical Card) kap. A biztosítási díj lefizetése úgy történik, hogy minden héten egy 1 shilling 4 pennynek megfelelő bélyeget ragasztanak a tagsági lapon meghatározott helyre. Ha a leány meggyógyult, s a kórházat elhagyni készül, a magyar szociális iroda a kórház vezetésével elintézi, hogy lehetőleg pénzmegtérítést ne kelljen a kórházi

ápolásért fizetni és ha van rá mód, hogy ingyenes utó-kúrára, pihenésre a kórház valamelyik tengerparti üdülő-helyére beutalják. A betegségi biztosítás ugyanis csak orvosi vizsgálatra, kezelésre és gyógyszerre jogosítja a munkavállalót. Ha munkaközben lett beteg, akkor kór-házi ápolását a munkaadó viseli, vagy ha tagja valamelyik kórházegyletnek (Hospital Society, a biztosítási díj igen csekély, rendszerint heti 3 penny), akkor ingyen kórházi ápolásra, műtetre, gyógyászati segédeszközökre és or-vosságra is jogosult. Ezt a kórházegyleti tagságot a lányok legtöbbször nem veszik komolyan és csak akkor jönnek rá ennek fontosságára, mikor az orvos megállapítja, hogy nem itt, hanem még hazulról hozott betegségről van szó, műtetre van szükség stb. Ilyenkor aztán minden esetben a szociális irodához fordulnak segítségért.

A Londonban és környékén dolgozó mintegy 900 magyar leány hazafias és valláserkölcsi irányítása a tavaly alapított „Hungária Magyar Leányegyesület „-ben tör-ténik, ahol hetenként minden csütörtökön és vasárnap délután 5-9-ig összejövetel van. Az összejövetelek alkalmával a leányok ingyen angol nyelvtanfolyamon vesznek részt, magyar könyveket, újságokat kapnak, amelyet hazavihetnek magukkal. Ezenkívül az egyesület tulajdonában levő grammofonon magyar lemezeket hall-gathatnak. Az egyesülettel kapcsolatos magyar leány-otthonban minden magyarországi, vagy megszállott te-rületről való magyar lány valláskülönbség nélkül olcsó lakást és kosztot kaphat. Az otthon állandóan telve van pihenni szándékozó, állást változtató, vagy Londonban átutazóban levő leányokkal. Szükség esetén 35-40 lányt is el tudunk helyezni. Az egyesület minden nemzeti ünnepet megünnepel, műkedvelő előadásokat, tanul-mányi kirándulásokat, ismeretterjesztő előadásokat ren-dez. Az énekkar és önképzőkör megalakulóban van. A katolikus lányok lelki gondozását egy magyarul beszélő angol plébános, a protestáns lányokét pedig egy London-ban lakó volt kanadai református lelkész végzi meg-értéssel, minden díjazás nélkül.

Reméljük, hogy a nemzetközi politikai bonyodalom a szépen fejlődő munkát nem akadályozza meg.

Dr. Zách Magdolna

fogáshoz. A tervszerű munka eredményeképpen pl. az iskolásgyermekek között 1920-tól 1934-ig a golyvahajlamosak százaléka 54-ről 27-re, a golyvasóké pedig 16-ról 2-re csökkent, aminek következtében a golyva-menteseké viszont 29-ről 71-re emelkedett. (17.554, illetve 18.835 tanuló adatai alapján.) Rendkívül figyelemreméltó az a kimutatás, amely szerint a katonaság átlagos magassága az 1890-94. évi 159 cm-rel szemben 1937-ben 168 cm-re emelkedett. Ez is lényegében a golyva eredményes leküzdésének (a pajzsmirigyműködés fokozásának) tudható be. Bőséges adatok állottak rendelkezésre a nemi- és tüdőbetegségek elterjedtségéről, illetve a tüdőgyógyító és gondozó intézetek működéséről, továbbá az egészségügyi személyzet helyzetéről, a halálozási arány csökkenéséről, a munkásbiztosítás keretében a reumás betegségek gyakoriságáról, stb., stb. Ez utóbbi kérdés megvilágítására különös gondot fordított a kiállítás. A kimutatások arról tanúskodnak, hogy a reumás betegségek az összes megbetegedések 21%-át teszik ki, míg a gümőkór csak 0.59%-át. Az arány tehát a gümőkór és a reuma között 1: 36-hoz. A betegségek napoknak ugyancsak 21%-át teszik ki a reumás betegségek miatt betegállományban töltött napok, míg a gümőkórosoké 47%-ot. Az arány tehát 1:45-hez. A reumás betegségeknek a foglalkozással való szoros összefüggésére vet fényt az a kimutatás, amely szerint reumás a szabadban dolgozók 15.41, a közlekedési alkalmazottak 1076, a zártelegőn és szabadban főlváltva dolgozók 8-52 és az irodákban dolgozók 3.01%-a. A reuma megelőzésére külön táblázat a következő utakat jelöli meg: pályaválasztási tanácsadás, a meghülés elkerülése, a hurutos bántalmak elleni küzdelem, a foglalkozási ártalmak elleni küzdelem, lakáshigiéne, egészséges táplálkozás, fogápolás, szabadlevegőn tartózkodás és testedzés. Felsorolja azután a beteg és rokkantgondozás módozatait, majd a társadalmi gondozás feladatait az átképzésben, a munkaközvetítésben és a helyváltoztatásban jelöli meg.

Egy másik kiállítási csoport Svájc *népművelődési állapotaiba* nyújtott bőséges betekintést. A kiállításon állandóan működésben lehetett tanulmányozni az iskolai tanítást és a napközi-otthonbeli foglalkoztatást. A bemutatást igen szemléltetővé tette az, hogy sorra valamennyi iskolatípus tanítási módszere bemutatásra került. *Pestalozzi képe* fölött ott állott ez a felírás: „*Minden tanítás az életet szolgálja*”. Az adatok tanúsága szerint Svájc 240 iparostanoncisköziájában 46.700 tanonc részeseül oktatásban. Az egyes iskoláknak évi 200-300 munkasora van. 1859-ben a svájci ifjúság közel 100.000 frankot gyűjtött össze és ezzel megvették a *Rütli mezőt*, amely azóta az iskolai kirándulások és vándorlások főcélpontja. 1938-ban a munkanélküliek számára rendezett különböző tanfolyamokról 1000 fém munkás került ki és ezek közül 620 azonnal elhelyezkedést is nyert a különböző gépezetekben. A szociális felelősség szép bizonyosságát adja az az adat, amely szerint a svájci munkások 66-2%-ának van fizetési szabadsága. A mezőgazdaságban 220, a kézműiparban 110, a kereskedelemben 60, a vendéglátóiparban 30 és a közlekedési iparban 10 ezer üzem működik Svájcban. Minden harmadik svájci exportból él és minden negyedik svájci földműves, illetve állattenyésztő. Részletes tájékoztatást nyújtott a kiállítás arról, hogy hogyan él a svájci parasztság, mit alkot, hogyan kereskedik és lakik. Továbbá képet adott a benső gyarmatosításról, a piacról és a propagandáról, a parasztság műveltségéről, a mezőgazdasági termelés menetéről, a szőlőtermelésről, az alkoholmentes gyümölcsértékesítésről, az állattenyésztés kérdéseiről és másokról. Külön csoport foglalkozott ezzel a kérdéssel: „Svájci gyümöl-

csöt egész éven át!” általában nagy súlyt helyeztek a gyümölcsstermelés, kereskedelem, elraktározás és konzerválás bemutatására. Külön érdekessége volt a kiállításnak a „gyümölcs-bár”.

Alig lehetne mindazt a meglepő gondossággal összegyűjtött értéket felsorolni, amely a félesztendő időtartamra tervezett kiállítás minden részletében észlelhető. Megállapítható azonban az, hogy a zürichi Országos Kiállítás, amelyet eredeti német neve (Schweizerische Landesausstellung) után egyszerűen csak „Landi”-nak becézett a svájci nép, sikerrel gyűjtötte össze és mutatta be Svájc gazdasági, művelődési, társadalmi és politikai erőit. Egy országos kiállítás sokat jelent sok milliós népek számára is – állapítja meg Meier úr, a kiállítás igazgatója -, egy négy nyelven beszélő kis ország népe számára azonban még többet: *különleges alkalmat minden építő erő összefogására*. Bemutatja egy kis állam nemzetközi jelentőségét és azt, hogy mit tud teljesíteni szabad légkörben egy az alkotó munkában örömet lelő nép. A kiállítás tárgyilagos szemléltető egyöntetűen megállapíthatják, hogy ezt a célt a különböző törzshöz, nyelvhez és hitvalláshoz tartozó nép az akarat és szellem hatalmas megfeszítésével ezen a kiállításon maradék nélkül el is érte.

Batiz Dénes

A TOYNBEE HALL 1938-BAN

A Toynbee Hallt, az egyetemi szociális telepek (settlementek) őst 1883-ban alapította *Arnold Toynbee*, a korán elhunyt angol szociálpolitikus, a munkások nagy barátja. Az ő buzdítására keresték fel először az egyetemi körök London-Eastendben a legszegényebb, legelhanyagotabb, sokszor erkölcsi értelemben is elnyomorodott munkások fészket, hogy a szociális viszonyokat és a segítség lehetőségeit tanulmányozzák. A Toynbee Hall törekvéseit az angol társadalom csakhamar a legnagyobb megértéssel fogadta. Cambridge és Oxford egyetemei egymással versenyeztek abban, hogy ott hallgatóik számára a munkássággal való közvetlen érintkezést és a munkásviszonyok tanulmányozását biztosítsák. Az angol társadalom vezetői, kiváló tudósok, államférfiak, humanisták kapcsolódtak a Toynbee Hall tevékenységéhez és gondoskodtak munkája anyagi alapjainak megszerzéséről. Amikor én a Toynbee Hallt *Geoffroy Dages*-nek – az 1890-es évek nagy angol szociálpolitikai anketjének a főtítkára – a meghívására 1892-ben meglátogattam (lásd az angol egyetemek és a munkásügy c. dolgozatomat, 1899), az intézményt egy eszményi házaspár: *Barnett* és felesége vezette, akiknek teljes odaadással, lélekkel, idealizmussal, Istentől nyert szervezőtehetséggel végzett munkája annyira felvirágoztatta a telepet, hogy az angol szociálpolitikának úgyszólván szellemi és gyakorlati központjává vált és még a szociális törvényhozásra is jótékonyan hatott.

Nehéz volna a Toynbee Hall messzeágazó, a szociálpolitika majdnem minden terére kiterjedő munkásságát részletezni. Az egyetemi ifjúság szociális nevelése mindenetre legfontosabb tevékenysége. A Toynbee Hall ugyanis ú. n. „Residential Settlement”, ami azt jelenti, hogy a munkáskérdés tanulmányozásával foglalkozni kívánó egyetemi hallgatók és tanulmányaikat végzett egyének az intézetben laknak és ott teljes ellátást élveznek. Jelenleg 50 rezidens lakik az intézetben, egyesek közülük három, sőt még ennél is több év óta tartózkodnak ott. A rezidenseken kívül csoportosan jönnek egyetemi és főiskolai hallgatók Oxfordból, Londonból és Cambridgeből, hogy egy-egy hetet töltsenek Toynbee Hallban és betekintsenek a munkások életébe. E tanul-

mányi héten előadások keretében tárgyalják a szociális problémákat, ezenkívül az intézmény különböző munkáigainak tevékenységében is résztvesznek. Hasonló tanulmányi hetet tartanak évenként a londoni egyetem, valamint a Public School hallgatói számára. Az amerikai látogatók számára minden évben külön összejöveteleket és előadásokat rendez a Toynbee Hall az európai problémák megismertetése céljából.

A Toynbee Hall ezenkívül társadalompolitikai reformkérdéseket tárgyaló időszaki folyóiratot ad ki *Toynbee Outlook* címen. A Toynbee Hall ma is központja minden szociális munkának, mely ebben a városrészben folyik és közreműködik minden fontos hatósági szociális munka megoldásában is (lakásviszonyok javítása, gyermekvédelem stb.). Külön szerve foglalkozik a házi-cselédek munkaközvetítésével, munkáskirándulások szervezésével, a szegény munkáslányok olcsó étkeztetésével stb. Néphivatala pedig a munkásság jogsegélyéről gondoskodik. Igen értékes munkát végez a Toynbee Hall a népművelés terén is. Délutáni beszélgető-teákon a szomszédság lakói jönnek össze a közös ügyek megtárgyalására, de egyéb kulturális szórakozásokról is gondoskodik történetik: dominókör, utazási kör, valamint műkedvelő drámai előadások, zeneestek, ismeretterjesztő előadások stb. útján.

Joggal mondhatja a Toynbee Hall legutóbbi évi jelentése, hogy ez az intézmény társadalmi erőt képvisel és hogy igen sokat tett a társadalmi viszonyok javítása, a különböző társadalmi rétegek egymás iránti megértése és a társadalompolitikai irodalom fejlesztése érdekében. Számos kiadványa között első helyen áll *Ch. Booth* nagy munkája, a „*Life and labour of the people of London*”, továbbá *Beveridge* munkája, az „*Unemployment*”. A különböző pártok közötti harcokban is sokszor vállalja a közvetítést, így mérséklőleg lépett közbe az angol kommunisták és a fasiszták közötti küzdelemben. Az 1936. évi angol rendtörvény meghozatalában is tevékeny része volt. Munkaközösséget tart fenn minden olyan intézménnyel, amely a társadalmi erőf egyesítésével igyekszik a munkásság szociális és kulturális érdekeinek szolgálatára. Természetesen a mai idők különös feladatokat rónak a Toynbee Halira.

Földes Béla

A SZAKMAI SZERVEZETEK SZOCIÁLIS JELENTŐSÉGE

Sokat foglalkoztatja a magyar munkásságot az a kérdés, hogy a liberális kapitalista társadalmi és gazdasági rendszer átalításának esetén keletkező új gazdasági és társadalmi rendszerben hogyan töltheti be a munkásság a maga történelmi szerepét. Azt ma már minden józanul gondolkodó ember látja és tudja, hogy a kapitalista termelési rendszer, ahogyan azt a liberalizmus

kialakította, tovább fenn nem állhat. A kapitalisztikus gazdasági fejlődés, amely kevesek kezében nagy vagyontokat halmozott fel és sokszázezer embert döntött kétségbeesítő nyomorúságba, elérte azt a fokot, amely már egyenesen a széthullásba vezethet. Félmegoldások a kapitalizmus végső válságán korántsem segíthetnek. A társadalmi és gazdasági életnek szabad emberekhez méltó megújítását csak mélyreható, gyökeres reformok keresztülvitele hozhatja meg. Ehhez pedig az első lépés, hogy állami és társadalmi életünket, szemben a liberális kapitalista világfelfogással, egészen új, egészséges és szilárd szellemi és erkölcsi alapokra helyezzük. A magyar munkásságnak választania kell: vagy testületi alapon felépített (korporatív) nemzeti állam egymással szolidaritásban élő szabad emberekkel, vagy abszolutisztikus kollektivisták állam. Az, ami ma van, tarthatatlan.

A tőke és a munka jelenlegi viszonya a testületi alapon felépülő (korporatív) államban teljesen megváltozik. Meg kell változnia a magyar munkásság és a magyar társadalom viszonyának is. A magyar munkásság nem élhet többé társadalmonkívüli állapotban. A munkásság szerves bekapcsolódást kíván a magyaros társadalmi életbe, a nemzet életközösségébe. A szociális nemzeti állam gazdálkodási rendjének, termelési és árucsereszervezetékének kiépítése igen bonyolult történelmi és lelki feltételekhez kötött és a munkásság szerves bekapcsolódása nélkül meg sem oldható. Természetes, hogy a munkásság betagozódása a nemzeti élet kereteibe erősen csökkenteni fogja a munkásság osztályjellegét. Hogy a munkásság a gazdasági élet szociális átalakulásának útjából az akadályokat elháríthassa, arra kell törekednie, hogy minél rövidebb időn belül a magyar életközösség szerves részévé váljék. Ezt a célt sem politikai szervezkedéssel, sem pedig az osztályharc fegyvereivel elérni nem lehet, egyedül társadalmi szervezkedés útján.

A történelmi átalakulásnak ezen a pontján bontakozik ki a szakmai szervezkedés jelentősége. Az új testületi (korporatív) társadalmi és gazdasági rendben, a szociális gazdasági rend megvalósítására való törekvésben nem a politikai szervezeteknek jut már a vezető szerep, hanem az organikusan felépített szakmai szervezeteknek, amelyek egy nemzeti alkotmány törvényes keretein belül a munka szervezetei.

A magyar munkásság erőinek elégtelensége szükségessé teszi, hogy mások segítő erejével társuljon. A munkáskérdés a kor égető kérdése, az állam sorsa függ tőle: jól oldjuk-e meg ezt a kérdést, vagy rosszul. Tehát: szociális reformokat alkotni, a munkabér nagyságát emelni is csak úgy lehet, ha olyan állami, gazdasági és társadalmi reformokat sikerül megvalósítanunk, amelyek kivezetnek minket a liberális kapitalista társadalmi rend gazdasági, szellemi, erkölcsi és kulturális válságaiból.

Vasvári Lajos

MAGYAR MUNKASZOLGÁLATOSOK SVÁJCI MUNKATÁBOROKBAN

A munkaszolgálat nemzetközi csereakciója útján ez évben is több magyar munkaszolgálatos látogatott külföldre. Egy Svájcban járt magyar munkaszolgálatos, *Orbán József*, leírásából közöljük a következő részletet: „Ha a svájci munkaszolgálatot összehasonlítom a magyar munkaszolgálattal, büszkén kijelenthetem, hogy ezen a téren sokkal magasabb színvonalon állunk, mint a svájciak. De mindezek ellenére Svájc természeti gazdagsága: a hóborította havasok, a gyönyörű szép tavak, tengerszemek, a rohanó hegyi patakok, tisztábbnál-tisztább városok, az őszinte vendégszeretet, mindez hamar elfelejtette velünk azt a hiányt, amely a munkatáborokban mutatkozott. Téves volna azonban azt hinni, mintha a svájci egyetemi önkéntes munkaszolgálatnak nem volnának célkitűzései. A svájci munkaszolgálat a következőkre fekteti a fősúlyt: Munkateljesítmény! Az egyetemi munkatáborok a svájci főiskolai hallgatók munkakésztségét veszi igénybe a hegyi lakosság megsegítésére. Ezenkívül alkalmat nyújtanak az ifjúságnak (úgy az ifjaknak, mint a leányoknak) testi munka kifejtésére, hogy a fizikum a fárasztó szellemi tevékenység után megerősödhessek. Legfontosabb azonban a hegyi lakos és az egyetemista szoros együttműködése. Ezenkívül minden évben külföldi hallgatókat látnak vendégül, hogy azok gyönyörű szép hazájukat megismerhessék ... Es valóban, boldogok vagyunk, hogy a svájci vendégszeretetet élvezhettük! Mi a magunk részéről mindent megtettünk, hogy ezt a vendégszeretetet ki is érdemeljük. Úgy érzem és tudom, hogy mi magyarok a svájci munkatáborokban valamennyien derekasan megállottuk a helyünket, amiről egy-egy bajtársi emléksor és a hivatalos jelentés Zürichből is tanúságot tesz. Mi, svájci táborokban volt munkaszolgálatosok, mindnyájan boldogok és büszkék vagyunk arra, hogy a magyar színeket külföldön kezünk munkájával becsülettel képviselhettük!”

A NEMZETKÖZI MUNKAÜGYI HIVATAL 1938. ÉVI MŰKÖDÉSE

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal most közölte „L'Année Sociale” című kiadványában 1938. évi működéséről szóló jelentését. A jelentés a nemzetközi szociálpolitika fejlődésének hű tükré és az egyes tagállamok szociális mozgalmairól és törvényhozásáról áttekintő képet nyújt. A jelentés évében a Nemzetek Szövetségből és a Nemzetközi Munkaügyi Hivatalból a következő államok váltak ki: Japán, Guatemala, Honduras, Nicaragua. A Nemzetek Szövetségből Chile, Venezuela, Peru és Magyarország is kiléptek, de a Nemzetközi Munkaügyi Hivatalnak továbbra is tagjai kívánnak maradni. A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal működésének legbeszédesebb igazolása, hogy az egyes tagállamok 1938 március 16-tól 1939 március 15-ig 57 ratifikációt (egyezmények becikkelyezését) jegyezték be. Az 57 ratifikálás 18 államra oszlik el és 34 nemzetközi egyezményre vonatkozik. A ratifikálások közül 18 európai, 11 amerikai, 5 ázsiai, egy ausztráliai és 22 újzeelandi. Magyarországra ebből egy esik (a földalatti munkában alkalmazott nők védelme). A Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 1938 júniusában tartotta 24. ülését. A tanácskozáson 50 állam 157 kiküldötte és 259 technikai tanácsadója vett részt. Napirenden a következő kérdések szerepeltek: a) Technikai és szakoktatás; tanoncügy. b) A ben-szült munkások munkaszerződésének szabályozása, c) A külföldi vándormunkások toborzása, közvetítése és munkafeltételei, d) A közúti szállítást végző járművek vezetőinek és segédeinek munka- és pihenőideje. e) A munkaidő csökkentésének általánosítása, f) A munkakörök és a bérek statisztikája a legfontosabb bányá- és

ipari ágakban (az építőipart is ideértve) és a mezőgazdaságban. Az a) és a d) kérdésesét illetően a Konferencia megállapodott azokban a végleges kérdőpontokban, amelyeket az egyes tagállamok kormányaihoz juttatnak el. A szállítóiparban alkalmazott munkavállaló munkaidéjének szabályozását külön szakbizottság fogja a tárgyalásra előkészíteni. Az f) kérdés tárgyában a Konferencia az előterjesztett egyezménytervezetet egyetlen vitülésben elfogadta. A Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 1940 júniusára tervezett 26. ülésének kitűzött tárgysorozata: 1. Az iparfelügyelet. 2. A heti pihenőnap a kereskedelmi és irodai alkalmazottaknál. 3. Balesetelhárító rendszabályok a szénbányákban végzett földalatti munkában. 4. A rádió, televízió és gépi reprodukciók előadó művészeinek jogai. Szemlénk szűkre szabott keretei nem engedik meg, hogy jelen számunkban a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal jelentésében foglalt egész anyagot behatóan ismertessük. Ezért az a szándékunk, hogy minden egyes számban a jelentésnek egy-egy fontosabb részével foglalkozzunk.

A NEMZETKÖZI MUNKAÜGYI SZERVEZET HÁBORÚS MŰKÖDÉSE

Úgy gondoljuk, hogy a Szociális Szemle első számának tartalma hézagos volna, ha nem emlékeznek meg a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetről és ennek keretében különösen a Nemzetközi Munkaügyi Hivatalról. Az emberiség technikai fejlődésének, a termelés és társadalmi szervezet ezzel járó mélyreható átalakulásának, az egyetemesen megváltozott gazdasági rendnek és erkölcsi felfogásnak egyik legerősebb és a jövő fejlődés szempontjából is egyik legígéretesebb biztosítéka a versaillesi és az ehhez kapcsolódó többi békeszerződéssel létesített munkaügyi intézmény. E békeszerződéseknek alkotásai máris kitermelték magukból a születésükkel beléjük oltott gyors mulandóságot, már megdőltek a mesterkelt politikai határok, már ködképpé vált a Nemzetek Szövetsége, mint a világbéke biztosítéka, de szilárdan és rendületlenül áll mindegyik párizskörnyéki békeszerződés XIII. fejezete, amely a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetet megalkotta. Nemcsak szilárdan áll, de erkölcsi és szellemi súlyát változtatlan, sőt fokozódó mértékben érvényesíti mindenhol, ahol a föld kerekéségén valamennyire is kulturált népek élnek és rendezett államok uralkodnak. El és működik ez a szervezet, aminek élő bizonyítéka nemcsak az a 67 Egyezménytervezet és 66 Ajánlás, amely a szervezet körébe tartozó tagállamok kormányai és törvényhozásai által tárgyalatott és amely Egyezménytervezetek 839 esetben elfogadtattak a különböző tagállamok által. De ugyanennyi vagy talán még nagyobb súllyal esik mérlegbe az a minden politikai pártokon, világfelfogáson és kormányrendszeren felülálló, tárgyilagos és pártatlan szociális szellem, amely ebből az intézményből kiárad és amelynek lényege az, hogy *békes társadalmi rend csak a társadalmi igazságon* épülhet fel.

Ez a meggyőződés vezeti az államokat abban a törekvésükben is, hogy a Munkaügyi Szervezet, és különösen annak központi intézménye, a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal, működését a háború alatt is folytassa. Be kell látni és tudják is ezt a tájékozottak, hogy erre az intézményre nagy szükség van a háború alatt is és fokozott szükség lesz majdan a háború befejezése időpontjában, amikor a társadalmi rend újraszervezésének súlyos kérdései kerülnek majd napirendre.

Eppen abban az időben, amikor a háború súlyos ellentétei mély szakadékokat vágnak az ellenséges nemzetek között, áthidalást jelent a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal működése, amikor lelkiismeretesen és a lehető legnagyobb alaposággal összegyűjti a háborúval kapcsolatban, mégpedig nemcsak a hadviselő, hanem a szemle-

ges államokban is szükséges intézkedéseket, ezeknek az intézkedéseknek okait és eredményeit, amikor az így kapott adatokat összegyűjtve és rendezve szakszerű tájékoztatásban részesítheti az összes államokat és megkönyvítheti valamennyinek azt a munkáját, amellyel annak idején az egyetemes nagy átalakulás keretében saját nemzeti állapotukból következő céljait megfelelő módon érvényesíteniük kell.

A termelés és a fogyasztás korlátozásai, a munkaerő igénybevételének mértéke, a fokozott erőfeszítés és a szokottnál is szükségesebb szabályozása a jövedelemeloszlásnak és a fogyasztásnak, a munkaidő, a munkabér tekintetében tett intézkedések, a hadbavonult férfilakosság hozzátartozóinak ellátása, mind olyan súlyos problémák, amelyek egyáltalán nem tűrik meg, hogy a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet megszűnhessen magas színvonaláról megismerni és az egész emberiségnek bemutatni az általános érdekek nagyjelentőségű követelményeit. Erre annál nagyobb szükség lesz, mert a háború kétségtelenül mélyrehatóan megváltoztatja az államok termelési rendjét. A nyersanyaggal rendelkező hadviselő államok kivitele ezekben csökken vagy megszűnik, semleges államok kivitelre szánt termelése fokozódik, a munkapiaci szerkezete módosul.

Megnyugvással üdvözölhetjük tehát, hogy a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet a körébe tartozó államok többségének máris kifejezett kívánsága értelmében a háború ellenére és a netán mutatkozó nehézségekkel szemben mégis folytatja adatgyűjtő, feldolgozó és tájékoztató működését, amennyire csak egyáltalán lehetséges lesz.

Jellemző megnyilvánulása ennek a ténykedésnek, hogy a Munkaügyi Szervezet az amerikai államok részére kitűzött és ennek a világrésznek szociálpolitikai kérdéseivel foglalkozó konferenciáját folyó évi november havában Havannában, Cuba fővárosában, valóban megtartja.

ERŐDI-HARRACH BÉLA- A NEMZETKÖZI MUNKAÜGYI HIVATAL ELLENŐRZŐ SZAKÉRTŐ BIZOTTSÁGÁNAK TAGJA

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal az elfogadott és ratifikált nemzetközi munkaügyi egyezmények végrehajtását ellenőrző Szakértő Bizottság egyik tagsági helyére megválasztotta *Erődi-Harrach Béla* egyetemi tanárt. E bizottságnak feladata megvizsgálni, hogy az egyezmények végrehajtására az egyes országokban tett intézkedések nem szorulnak-e kiegészítésre vagy helyesbítésre, továbbá megállapítani azt is, hogy nem mutatkoznak-e a végrehajtás dolgában az egyes ratifikáló államok között értelmezési különbségek. Ez a bizottság az évenként összeülő Munkaügyi Konferencia számára ez irányban javaslatokat és jelentést készít. Annál nagyobbra kell értékelnünk e választás jelentőségét, mert éppen a jelenlegi válságos időkben jut hazánk *Erődi-Harrach Béla* megválasztásával képviselője a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek fontos bizottságában. Ez a bizottság jelenleg kilenc tagból áll. Tagjai közé tartozik *Nair*, a cambridgei egyetem professzora, *Rappart*, a genfi egyetem professzora, *Scele* a párisi egyetem professzora, *Tschaffen* belga szenátor, volt munkaügyi miniszter és *Makozski* volt lengyel igazságügyminiszter. (-f)

A NÉMET BIRODALMI MUNKÁSVÉDELMI KÖZPONT

A német drezdai egészségügyi múzeum munkásvédelmi gyűjteményanyagból 1903-ban *Standige Ausstellung für Arbeiterwohlfahrt* elnevezés alatt Charlottenburgban önálló szervezetet létesítettek, ezt az állandó gyűjteményt pedig 1927-ben Német Munkásvédelmi Múzeumnak (Deutsches Arbeitsschutzmuseum) nevezték el. A Múzeumot a *Reichsarbeitsblatt* közlése (1939,6. szám) szerint a német birodalmi kormány most a munkaügyi miniszter közvetlen felügyelete alá helyezte és *Birodalmi*

Munkásvédelmi Központ (Reichsstelle für Arbeitsschutz), azaz a munkásvédelem és a foglalkozási ártalmak elleni elméleti és gyakorlati küzdelem központjává szervezte át.

A IV. NEMZETKÖZI TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI KONGRESSZUS – ELMARADT

A társadalombiztosítási szakemberek IV. nemzetközi kongresszusa, amelyet 1939 október havában Rómában akartak megtartani – elmaradt. A kongresszus tárgysorozatán a következő tárgyak szerepeltek:

- társadalombiztosítási betegségi statisztika egészségpolitikai és orvostudományi szempontból,
- a társadalombiztosítás elhatárolása és kapcsolata a szociális gondozás intézményeivel,
- a társadalombiztosítási járulékok kérdése a biztosítás egyes ágaiban,
- idült betegségek által okozott rokkantság.

A szervező bizottság címe: Comitato Ordinatore Italiano del IV. Congresso Internazionale degli Esperti delle Assicurazioni Sociali, Roma. Via Minghetti 22. Itália.

NEMZETKÖZI MEZŐGAZDASÁGI SZOCIÁLPOLITIKAI KONGRESSZUS

Az első nemzetközi agrárszociális kongresszust 1940 májusában Budapesten rendezik meg. A kongresszust előkészítő bizottságnak 1939 július 19-én Budapesten megtartott értekezlete *Franco Angelini*, egyetemi tanár, elnöklete alatt megállapította a nemzetközi agrárszociális kongresszus programját. Többek között tárgyalásra kerül a mezőgazdasági munkásság nyugdíjbiztosítási rendszerének kérdése a különböző államokban, a kereső mezőgazdasági népesség munkaviszonyának jogi rendezése, mezőgazdasági szabadidő mozgalom, a faluról való elvándorlás stb. stb. Az előkészítő bizottság 1939 október 5-én újabb ülést tart Budapesten. Felvilágosítással szolgál: Internazionele per i Problemi Sociali in Agricoltura, Roma, Via Regina Elena 86.

NEMZETKÖZI IPARFELÜGYELŐI ÉRTEKEZLET

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal az 1940. évi egyetemes értekezlet tárgysorozatának első helyére az iparfelügyelet szervezetére vonatkozó nemzetközi egyezménytervezet tárgyalását tűzte ki. Az anyag szakszerű előkészítését szolgálta az iparfelügyelők genfi nemzetközi értekezlete, 1939 június havában, amelyre a Hivatal meghívására 33 állam küldötte el képviselőjét, köztük Magyarországot is. (Visky László miniszteri műszaki tanácsos személyében.)

A szakértekezlet gyakorlati szempontból részletesen megvitatta a Hivatal által az iparfelügyelet feladatkörének, hatáskörének és szervezetének megállapítására javasolt irányelveket és tanulságos összehasonlításra adott alkalmat az egyes államok iparfelügyeletei (munkafelügyeletei között. Tekintettel az iparfelügyelet intézményének nagy szociálpolitikai jelentőségére és arra az időszerűsége, amelyet ennek a kérdésnek a magyar iparfelügyelet korszerű reformjának napirendre tűzése adott, a folyóirat az iparfelügyelet kérdésénél behatóan foglalkozni kíván.

SZOCIÁLIS TANULMÁNYI MUNKA-KÖZÖSSÉG

Az Országos Szociálpolitikai Intézet keretében több mint két éve működik az Intézet munkásklubjának helyiségeiben hetenként rendszeresen összeülő „Szociális Tanulmányi Munkaközösség”. Az Intézet munkatársai és a meghívott előadók bevonásával eddig a következő témakörök kerültek megvitatásra: a magyar munkásság

helyzete; Olaszország, Németország, Ausztria, Portugália munkaszervezete, a telepítések kérdése, a nyugati nagyhatalmak gazdasági problémái stb. Az előadások és viták célja nem egyszerű ismeretközlés és ismeretszerzés, hanem a magyarság és a magyar munkásság helyzetének tárgyilagos megismerése, a magyar tennivalók meglátása. A munkaközösség előadói között szerepeltek a munkások részéről *Vasvári Lajos* és *Szerdahelyi Péter*, továbbá Gr. Uff. *Anselmo Anselmi*, az olasz korporációs minisztérium főigazgatója, a korporációk Nemzeti Tanácsának titkára.

PAZARLÁS ELLENI KONGRESSZUS OLASZORSZÁGBAN

A szervezéstanulmányozás országos ipari szerve (ENIOS) Torinóban az olasz ipari, műszaki és tudományos élet mintegy 600 képviselőjének jelenlétében országos kongresszust rendezett a felesleges anyagfogyasztás, a szellemi tőke és munka tékozlása ellen és a hulladékanyagok minél célszerűbb felhasználása érdekében. A kongresszus által elfogadott nagyjelentőségű gazdaságpolitikai javaslatok felölelik az anyagtakarítás módjait, a városi hulladékok felhasználását, a munkaerő és az emberanyag racionális felhasználását, a pályaválasztási irányítás és ennek legfőbb gyakorlati eszköze, a pszichotechnika, stb. kérdéseit, amelyek mind a pazarlás elleni küzdelem fegyverei között foglalnak helyet. A kongresszus javasolta, hogy a termelés minden fontosabb központjában (kisiparban is) külön megbízottak tanulmányozzák a pazarlás elkerülésének lehetőségeit. Eddig a pazarlás elleni küzdelem propagandáját legtevékenyebben a fasiszta-párt irányította ifjúsági szervezetei útján és minden megyében külön megbízottai segítségével.

OLASZORSZÁG SZOCIÁLIS MEGFIGYELŐKET KÜLDÖTT 11 ÁLLAM FŐVÁROSÁBA

Az olasz szociálpolitikai élet nemzetközi kapcsolatainak kimélyítése és a szociálpolitika terén a világ különböző részein elért eredmények állandó megfigyelése cél-

jából Olaszország 11 állam fővárosába szociális megfigyelőket küldött ki. A szociális megfigyelők, akik a különböző szindikális szervezetek tisztviselői közül kerülnek ki és így a szociális kérdések gyakorlati szakemberei, rendszeresen jelentéseket küldenek római központjukba a *Külföldi Kulturális Kapcsolatok Intézetébe* (IRCE) amely azokat feldolgozva megküldi a közigazgatás, az érdekelt szervek tisztviselőinek és a szociális kérdésekkel foglalkozó szakembereknek. A tizenegy főváros, amelyben olasz szociális megfigyelők működnek: Athén, Belgrád, Berlin, Budapest, Bukarest, Genf, London, Madrid, Paris, Rio de Janeiro, Washington. A budapesti szociális megfigyelő *dr. Nino Falchi*, folyóiratunk munkatársa.

AZ ORSZÁGOS SZOCIÁLPOLITIKAI INTÉZET VESZPRÉMI TELEPÉNEK MEGNYITÁSA

Folyó évi december hó 8-án Veszprémben ünnepélyes keretek között nyílt meg a Szociálpolitikai Intézet veszprémi telepe. Az ünnepélyes megnyitáson részt vett Veszprém vármegye főispánja és alispánja, a város polgármestere, az Orvos Szövetség, a MANSz képviselője, az OTI kerületi választmányának több tagja, valamint nagyszámú érdeklődő közönség.

Erődi-Harrach Béla egyetemi tanár, az Országos Szociálpolitikai Intézet igazgatója hosszabb beszédben vázolta azokat a feladatokat, amelyeket az Intézet a hatósági szociális igazgatás kiegészítéseképpen magára vállalt. Különös feladatául tekintette az Intézet a szociális gondolat terjesztését.

Az ünnepélyen felszólalt Veszprém vármegye alispánja, a város polgármestere és Smialovszky Tibor belügyminiszteri miniszteri tanácsos a társadalom bekapcsolódását és közreműködését hangoztatták és egy olyan munkaközösség létrehozását sürgették, amely a résztvevő intézmények autonóm jogainak és különleges feladatának sérelme nélkül tervszerű munkában egyesíti a résztvevőket.

K Ö N Y V S Z E M L E

Dr. Albert Ruth: Seelenkunde und Arbeitseinsatz. 208 p. Max Schick, München, 1937.

A szerző, aki 1911 óta a müncheni, majd a berlini Landesarbeitsamt munka- és hivatáspszichológiai előadója, évtizedes hivatástudományi és pályalélektani munkásságának tapasztalatait foglalja össze ebben a könyvben. Megállapítja, hogy a munkás munkábaállításánál mindig tekintettel kell lennünk bizonyos élettani és pszichológiai tényezőkre, így elsősorban a munkás testi alkatára, faji sajátságaira, taplálkozásai állapotára, kézügyességére, hajlamaira, korára, a szellemi fejlettségére, a gyakorlottságára (ezekre vonatkozolag az iskolai, a H. J. és más szervezetek értékes támpontokat nyújthatnak) és nem utolsósorban szociális és karakterbeli képére, lelkiületére. A munkabábelés előtti orvosi vizsgálatoknak egyúttal pszichológiai vizsgálatoknak is kell lenniök, így mindenki olyan munkába állítható, amely megfelel testi és lelki sajátságainak, tehát nem kényszerüi pályaváltoztatásra s állandó és jó munkát végez. Ezután a pszichológiai vizsgálatok technikái keresztülvitelét ismerteti. A hajlam objektíválása, közvetlen mérése nem könnyü feladat, mert a hajlam nem mindig igazi, sokszor mesterségesen színlelt, szuggérált (divatos pályák), eltitkolt stb. Hogy valamely foglalkozásnál mely pályakellékek, sasa, mely lelki képességek döntöök, feltétlenül szükségesek vagy csupán kívánatosak, annak megítélésére nézve a szövö, fonö, porcellán, tejfeldolgozó, szalmakalapgyártás és más foglalkozások elemzése alapján mutat be példákat. Az egyes vidékek összes foglalkozásait jól kell ismernie a pályaválasztási tanácsadónak, ezért kötelességévé teszi minden pályaválasztási tanácsadó számára a hivatástudomány (Berufskunde) művelését és a hivatásokra vonatkozó adatok gyűjtését. Die psychotechnische Prüfung ist heute aberwunden (88 old.) – kissé túlzottnak és laikusnak hangzik. Ha azonban azt érti alatta a szerző, hogy a mozaikképességek műszeres vizsgálata egyedül nem lehet döntö a pályahivatottság, illetve alkalmasság megállapítására vonatkozóan, abban szívesen egyetértünk vele. Söt valöszínűleg abban sincs túlzás, hogy a pszichotechnika sohse fogja tudni megmondani, hogy melyik fiatalemberből lesz pl. felelösségteljes publicista, vagy egy fiatal hölgyből áldozatkész ápolónö.

A mai magyar szociálpolitika. Az 1939. évi Közigazgatási Továbbképzö Tanfolyam előadásai. Közzéteszi vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter. Szerkesztette Mártonffy Károly VI, 1030 lap. Államnyomda, Budapest 1939.

A vármegyei és városi tisztviselök részére rendezett 1939. évi IV. közigazgatási továbbképzö tanfolyam célja a szociális igazgatás intézményeinek a megismertetése volt. A tanfolyamon tartott előadások felölelik a közigazgatási politika összes szociális vonatkozásait, illetve a szociális közigazgatás körébe tartozó feladatokat, az állam szerepét a szociális munkában, az egyházak szociális munkáját, a városi szociálpolitikát, a mezögazdasági és ipari szociális politikát, a társadalom szerepét a szociális gondozó munkában stb.

Recreation in Industry. Kiadja az Industrial Welfare Society London 1939. 71 lap.

A gyáros nemcsak a bérével tartozik a munkásnak. Az angol ipari vállalatok munkásaik szabadidejének hasznos eltöltésével is törödnök és nem engedik át a közületek számára ennek a megoldását, amelynek idöszerü voltát nagyban fokozza a munkaidö csökkenése és a fiatalkorü munkavállalók állandó szaporodása a termelésben. Az Angol Munkásvédelmi Szövetség ebben a könyvben összegyűjtötte azoknak a gyáron kívüli szervezeteknek és intézményeknek a jegyzékét, amely

intézményeket az angol munkavállalö szabadidejében igénybevehet. A könyv részletes tanácsokat ad ezeknek az intézményeknek a mikénti felhasználására. Egy másik fejezetben azokkal a jóléti szervezetekkel foglalkozik, amelyek a gyáron belül állíthatók fel és útmutatást ad a gyári munkáskaszinök berendezésére, vezetésére, ének- és zenekörök, stb. szervezésére. A könyv a végén közli az ifjúságvédelmi és a sportegyesületek címeit, egy gyári klubnak az alapszabályait, azután a különbözö sportokban szükséges felszerelést.

G. Banu: Vhygiene de la race. 403 lap. M. O. Imprimeria Nationala Bucuresti és Masson et Cie Paris kiadása. 1938.

A könyv a fajhigiéne fogalmát, eszközeit (házassági tanácsadás, izolálás, sterilizáció, felvilágosítás, stb.) valamint különbözö országok eugenikai törekvéseit és szervét ismerteti. A könyv annak ellenére, hogy nem tekinthető teljesnek, mégis nagy figyelmet érdemel, mert a francia nyelvü irodalomban körülbelül a legelső szakmunka, amely összefoglaló tájékoztatást nyújt a kérdésről.

Igen érdekes az eugenikanak a szociálpolitikai szemzögböl való mérlegelése. Azt mondja a szerző, hogy a halálozás és a testi egészség állapota a szociális színvonal szerint változik:

Sydenstricker adatai szerint a bizonyos fokü kényelemben élök, az éppen a létminimumon élök és a szegények morbiditása úgy viszonylik egymáshoz, mint 100:108:112 (morbidité sociale). Sörensen szerint Dániában 1865 és 1874 között az általános halandóság tisztviselöknél 16.5°/ö-öt munkásoknál 20.2°-ot házicselédeknél 31.2°/ö volt. Azt mondja, hogy Magyarország régebben is, ma is kritikus népesedési helyzetben van. Az általa közölt táblázatból kitünik, hogy 1871-1880 között az ország halálozása egész 43°/ö-re emelkedett és a természetes népszaporodás csak 2°/ö mutatott. De 1920 óta is állandóan 10°/ö alatt van a természetes szaporodás. A szerző Magyarországot is az előregedett (stationár szaporodásü) országok között említi (71. oldal).

Öriási irodalmi anyaggal dolgozik s ezért érthető, ha itt-ott egy tévedés csúszik be. Így pl. Kari Pearson, Galton utódját, a londoni Galton Eugenics Institut pár év előtt elhunyt igazgatóját és a londoni egyetem világhírü tanárát, tévesen amerikaiának mondja a szerző (288. old.).

A könyv erősen riportjellegü, de szociális orvostudományi kérdésekben magyar szakemberek számára is sok érdekes adatot közöl.

Jahrbuch 1938 I-/. Hg. vom Arbeitswissenschaftlichen Institut der Deutschen Arbeitsfront, Berlin. Kiadja a Verlag der Deutschen Arbeitsfront G. m. b. H. 1939.

A gyakorlati német szociálpolitika legfontosabb tudományos szerve: a német munka arcvonalának munkatudományi intézete, 1938. évi munkájának legjavát mutatja be ebben a két kötetben. Az első kötet gazdag tartalmából kiemeljük a következö jelentéseket és tanulmányokat: az 1938 év szociális gazdasági mérlege, munkaidö és közigazdaság, munka- és szabadidö, életkor és teljesítöképesség, fáradság és teljesítöképesség fokozása, Bedaux-rendszer, az emberi munkateljesítmény összehasonlítása az Ostmarkban és a régi birodalomban, mezögazdasági munkásproblémák. Ezenkívül közli az év legfontosabb szociálpolitikai törvényeinek és rendeleteinek jegyzékét. A második kötet a különbözö szociálstatisztikai (életfenn-tartási költségek, az élelmiszerek kiskereskedelmi ára, lakás-, munka- és bérvizonyok stb.) adatgyűjtések eredményeit feltüntető táblázatokat tartalmazza. Különös figyelmet érdemel az egyes foglalkozások korösszetételére és a keresö népesség munkateljesítményének fokára vonatkozó tanulmány.

Az 1935-ben létesített munkatudományi intézet a jelen évkönyvén kívül számtalan más időszaki és állandó kiadványt is rendszeresen közöl: így pl. a Monatshefte für N. S. Sozialpolitik, Wirtschaftsberichte, Bücher- und Zeitschriftenchau, stb. Azonkívül ipari csoportok szerint rendszeresen nyilvánartja a béreket és a kollektív-szerződéseket. Valóban pillére az emberi erővel való gazdálkodás biopolitikájának.

The evaluation of permanent incapacity for work in social insurance. 375 lap. Studies and reports-sorozat 14-ik kötete. Kiadja a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal. Genf. 1931. Ara 10 shilling.

Rendkívül sok körülmény mérlegelése szükséges annak a megállapításához, vajjon valamely baleseti sérült és a rokkant véglegesen és teljesen keresetképtelen-e, vagy pedig megmaradt munkaereje átképzéssel más téren még hasznosítható-e és mily mértékig. De nemcsak a baleseti sérültek és a rokkantak egyéni szempontjából fontos e kérdés, hanem a biztosítási rendszerek anyagi biztonsága szempontjából is.

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal a kebelében működő társadalombiztosítási szakértő beható tanulmányozás tárgyává tette ezt a kérdést, hogy az egyes országok balesetbiztosítási intézménye miképpen bírálja el a baleseti munkaképtelenséget és az így összegyűjtött anyagot két fejezetben ismerteti rendszerbe foglalva ebben a kiadványban.

Az első fejezet a munkaképtelenség fogalmát, a második a munkaképtelenség fokának megállapítására szolgáló eljárásokat, a harmadik fejezet az itt használatos táblázatokat és számítási módokat ismerteti. A következő fejezetek a kártalanításra igényt adó rokkantság minimális fokával, a felülbírálattal és az egyes szervezetekkel foglalkozik. Külön függelékben mutatja be az egyes országok kártábláit, amelyből megállapítható, hogy az egyes országok százalékszerűen miként értékelik a keresőképességszökkenést.

Arbeitsdienst in 18 Staaten. Probleme, Lösungen. Berichte und Vorträge der II. Internationalen Arbeitsdiensttagung in Seelisberg (Schweiz) vom 5-10. Sept. 1937. 232 lap. Schtoeizerische Zentralstelle für freiwilligen Arbeitsdienst, Zürich. Orell Füssli Verlag, Zürich-Leipzig. 1938. Ara kötve 8. \$o frank.

A munkaszolgálat korunk társadalmi szükségleteként jelentkezik. Minden államban mások a kívánalmak és szükségletek a munkaszolgálat formája és rendje tekintetében, de a közösségre való nevelés mindenütt mint legelső cél van megjelölve. Némely országban az egész ifjúságot magába foglalja a szolgálat, másutt csak a gazdasági válság következtében foglalkozás nélküli ifjúság munkanélküliségének rossz következményeit akarják ezzel csökkenteni.

A második nemzetközi munkaszolgálati konferenciát a genfi „International Student Service” és a zürichi „Schweizerische Zentralstelle für freiwilligen Arbeitsdienst” hívta életre. A konferencián a következő országok munkaszolgálatáról számoltak be: Bulgária, Németország, Franciaország, Nagy-Britannia, Németalföld, Japán, Olaszország, Ausztria, Lengyelország, Románia, Svédország, Svájc és Csehszlovákia.

A munkaszolgálat a jelenkori kultúrtörténetem fontos és új fejezete s azáltal, hogy valósággal iskolái a közösségi életnek a jövő emberi nemzedék alakítása szempontjából rendkívüli fontossággal is bírnak.

Annual report of the chief inspector of factories for the year 1938. 133 lap. His Majesty's Stationary Office. London 1938.

Az 1937. évi új gyáripari törvény, valamint a normális ipari élet szempontjából kedvezőtlen nemzetközi helyzet nehéz feladat elé állította az angol iparfelügyelőséget. Az 1937. évi törvénynek különösen a munkaidőre és a munkásvédelmi védő felszerelések létesítésére vonatkozó rendelkezései csak bizonyos türelmi idő után voltak

végrehajthatók. A nehézségeket igazolja, hogy az iparfelügyelőknek kereskedelmi és ipari területekben, a szakszervezetekben stb. 1938-ban 263 ismertető előadást kellett tartani az új törvény különböző rendelkezéseinek végrehajtásáról.

A jelentés első fejezete az iparfelügyeleti általános igazgatási kérdésekről számol be, a második fejezet pedig a balesetbiztonsági kérdéseket tárgyalja. Megállapítja, hogy a bevezetett védőeljárás és balesetelhárítási szervezetek hatalmas fejlődése következtében 6%-os csökkenés mutatkozik a bejelentett balesetek számában és 7%-os csökkenés a halálos balesetek számában. A 3-ik fejezet a 18 éven aluli fiatalok munkások baleseti helyzetét tárgyalja. Javulás ezen a téren csupán 1936 óta észlelhető. Felfutó javulás mutatkozik a fiatalok halálos balesetszámában. Kiemeli a balesetelhárítás pszichológiai szempontjait e munkakategóriára vonatkozóan. A fiatalok között ugyanis a balesetszám kisebb az olyan munkákban, amelyek iránt a fiatalok érdeklődést tanúsít. A negyedik fejezet az iparegészségügygel foglalkozik. Az ipari borbajok szaporodtak, az ölommergezések száma csökkent. A jelentés többi szakaszai a munkaidő és a munkásjólét kérdésével, valamint az Iparfelügyelettel kapcsolatos Munkásvédelmi Múzeummal foglalkozik.

60 Jahre Bayerische Gezoerbeaufsicht 1879-1939. Hg. v. Bayerischen Staatsministerium für Wirtschaft. 165 lap. Zentralverlag der NSDAP. Franz Cher Nachf. München 1939.

Az emberi munkaerő védelmére létesített iparfelügyelet 60 esztendő jubileumát üli Bajorországban. Az ebből az alkalomból kiadott ünnepi füzet a bajor munkásvédelem fejlődését és alakulását ismerteti.

A müncheni iparfelügyelő Miller az iparfelügyelő jelentésének tükrében ismerteti a német ipari termelést, illetve a közgazdasági helyzetet, azután sorra kerülnek a munkás, a női, az ifjúsági munkásvédelem, a magánalkalmazottak, az otthonmunkások védelme, stb. Koelsch az országos orvos-iparfelügyelő a foglalkozási betegségekről, Suytor a bajor textilipar egészségügyi és balesetelhárítási eredményeiről, Fritz a munkásvédelem gazdasági kihatásairól értekezik. A nagyszámú cikk közül meg kell említeni Baumannak, a müncheni szociális múzeum igazgatójának a cikkét a munkásvédelmi propagandáról.

A jubileumi füzet a munkásvédelem és az ipari szociálpolitika örvendetes lendülete okán nálunk is szélesebb érdeklődésre számíthat.

L'organisation de Vinspection du Travail dans les établissements industriels et commerciaux. Rapport Préliminaire. B. I. T. Genève 1939.

A munkaügyi törvényhozás rendelkezései szigorú betartásának szorgalmazása, továbbá az a törekvés, mellyel a Nemzetközi Munkaügyi Konferenciák határozatait az egyes nemzeti törvényhozások igyekeznek a különböző országokban érvényre juttatni, a munka nemzetközi szervezetét oly probléma elé állították, amellyel ez már létrejötté óta foglalkozik.

Már az 1923. évi Nemzetközi Munkaügyi Konferencia egyhangúan elfogadott egy ajánlást a munkafelügyelet általános szempontjaira vonatkozóan. Az ajánlás szabályzatpust adott a munkafelügyelet országos megszervezéséhez. Ez azonban csak ajánlás volt, minden kötelező erő nélkül.

Az évek során mindinkább előtérbe került oly nemzetközi határozatnak a szüksége, amely pontosan megállapítaná a munkafelügyelet szervezésének elveit. Ezért az Igazgató Tanács elhatározta, hogy az 1940. évi konferencia ülésének tárgyául ezt a fontos kérdést tűzi ki.

Az Igazgató Tanács megbízta a Munkaügyi Hivatalt, hogy 1939 május hó végére a tagállamok képviselőit összehívja. Ez az előzetes tanácskozás volt hivatott az egyezménytervezet alapjául szolgáló szempontokat megállapítani.

A nemzetközi Munkaügyi Hivatal beszámolóit szerkesztett a különböző országok munkafelügyeletének szervezetéről. Ez a beszámoló most egy Szürkekönyv formájában „Ipari és kereskedelmi vállalatok munkafelügyelete” címmel jelent meg. A beszámoló magában foglalja a technikai előkészítő konferencia jegyzőkönyvét és a teendő előterjesztések tárgyában az egyes tagállamokhoz eljuttatott kérdőív szövegét.

A Szürkekönyv bevezetője a munkafelügyelet intézményének történeti kialakulásával és nemzetközi szervezésével foglalkozik. Ezután áttér az egyes országok idevágó törvényeinek és rendeleteinek ismertetésére. A beszámoló az egyes országok munkafelügyeleti törvényhozását a következő szempontok szerint tárgyalja: a munkafelügyelet szervezete (hierarchikus felépítés, területi és anyagi felépítés, a biztonság és egészség kérdéseinek kifejtése stb., a föderatív államok helyzete); a munkafelügyelet személyzete (a megkövetelt minősítés, a személyzet toborzásának módja, próbaidő és hivatás-szerű képzés, a felügyelők jogállása); a felügyelők jogai (az üzemi épületekbe való szabad bejárás, szabad ellenőrzési jog); a munkafelügyelők működésének eredményességét biztosító intézkedések (a munkaadók kötelességei, a munkások és harmadik személyek kötelességei, ellenszegülés esetére szóló szankciók); áthágások és szankciók; a munkafelügyelő kötelességei, a munkafelügyelő tárgyilagosságát és függetlenségét biztosító intézkedések, az üzemi és hivatási titkok megőrzésének biztosítása; a munkások és munkaadók együttműködése az üzemi munkafelügyelőkkel; az ellenőrzés színvonala és módszerei (ellenőrzési módszerek, az ellenőrző látogatások eredményessége, a látogatások gyakorisága); a munkaügyi felügyelők beszámolója.

A beszámolót egy összeállítás egészíti ki, amely az egyes államok munkafelügyeletéről általános képet nyújt.

Ennek a beszámolónak az ad különös értéket, hogy az egyes országok munkafelügyeletének és a munkafelügyelet problémáinak egyedüli nemzetközi analitikai feldolgozása.

Regős Ferenc dr.: Az olasz korporatív állam érdek- és társadalomvédelmi intézményei. 51 lap. Pécs 1939.

Az Erzsébet Tudományegyetem Statisztikai Intézetének kiadásában megjelent kis könyv az olasz korporatív állam alappilléreit alkotó szociális intézmények szervezetét és eredményeit ismerteti. A szerző nem bocsátkozik teoretikus fejtegetésekbe, hanem a *magya fejlődésében* szakavatott kommentárral hozza az olvasó elé a fasiszta állam szociálpolitikai és munkásjóléti intézményeit (fizetési szabadság, betegsegélyezés, családi pótlék, házassági kölcsönök, Dopolavoro). A könyv kis terjedelme dacára igen jó áttekintést nyújt mindarról, amit a fasiszta alkotott a nemzet és társadalomvédelem terén.

Az Országos Mezőgazdasági Kamara évi jelentése az 1938. évről. 296 lap. Pátria, Budapest, 1939.

Részletes és átfogó képet ad mezőgazdaságunk mui* évi helyzetéről (amennyire a bizonytalan világpolitikai helyzet gazdasági kihatásairól végleges képet egyáltalában lehet alkotni) és az Országos Mezőgazdasági Kamara elmúlt évi működéséről. A továbbiakban a jelentés a mezőgazdaság szakoktatás ügyeivel, az öntözés problémáival, az állattenyésztéssel, a mezőgazdasági kivitel alakulásával, az egyes mezőgazdasági cikkek termelési és export viszonyaival, továbbá a földbirtokpolitikával foglalkozik. Igen érdekes a mezőgazdasági munkásviszonyokról szóló fejezet. Azt mondja a jelentés, hogy a mezőgazdasági munkások szociális helyzete javult. Ezt a munkabérek emelkedése, a munkanélküliség csökkenése és a mezőgazdasági munkásság öregségi biztosításáról szóló 1938. évi XII. t.-c. életbeléptetése, valamint általában a kormány-nak a falu felé fordult figyelme jelzik. Teljes elismerés illeti meg a jelentés szerkesztőit, akik az agrárkérdéseket olyan széles távlatban mutatják be, hogy a jelentés elolvasása a szociális munkás számára is nagy tanulságokkal jár.

Horváth Barna: A közvélemény ellenőrzése. Szeged. (Acta Universitatis Szegediensis. Tomus XIV. Fasc. 2.) 1939. 63 lap.

A világ kezdete óta birkózik egymással az egyén és a köz. Vagy ezek csak nevek? S a küzdelem tragikus árca mögött az egyetlen szellem saját árnyékával lejtett szatirikus tánca hullámszik? De hagyjuk most, ami a mélyben van; a mindennapi élet sugarai a felszínen táncolnak. S ezek megvilágításában valóság az egy és a sok, az egyén és a tömeg ellentéte. Sokan éppen ez ellentét feszültségében keresik a világtörténelem mozgató erőt. A küzdelem változó szerencsével folyik. Mi minden-estre olyan korban élünk, amelyre a tömegek nyomtár rá erősebben bélyegüket. Ma, ahogy Amerikában mondják, nem illik különbözni. A tömegek sodra rajzol új térképeket a világra, gázol át nemzeteken, támaszt fel halott hiteket; a tömeget találjuk mindenütt; még az egyén álarca alól is ő vigyorog elő. Nemcsak a népgyűlések: a diktátorok is az ő tekintélyére hivatkoznak.

S az csak természetes, hogy ha a tömegek, a köznek az akarata ilyen nagy szerepet játszik, úgy azt különböző oldalakról befolyásolni is igyekeznek. A közakaratnak, a közvéleménynek az irányítása, a propaganda ma világ-szerte egyik leggyakorlatibb politikai kérdés, ami hazánkban is mindinkább az érdeklődés előterébe nyomul. E téren hézagöltő nagy hivatást tölt be *Horváth Barna* könyve, ami e problémát a tudomány mély távlatában és mégis közvetlenül, mindenki által érthetően, a minden-napok ezer kis kérdésének, a mozi, rádió, sajtó stb. szerepének színes ábrázolásával tárja elénk.

A munka egy elvi megállapítással kezdődik. A közvéleményt, hogy tervszerűen alakíthassuk, mindenekelőtt meg kell ismernünk. Ez azonban nem olyan egyszerű dolog, mint első látásra hinnénk. A közvélemény ugyanis olyasmint szerepet tölt be a társadalomban élő ember számára, mint az egészség vagy a levegő: úgyszólván csak akkor szerzünk róla tudomást, ha megváltozott.

Annyi mindenestre bizonyos, hogy ahhoz, hogy tudomást szerezhessünk róla, a közös tudat tartalmához kell tartoznia, éppúgy, mint a köztudomásnak, a közös hitnek, a közérzelemnek és a közhangulatnak. Nyilvánvaló tehát, hogy a közvélemény a léleknek, a személyiségnek a tudat küszöbét áttörő megnyilvánulása, s ennyiben a lélek legvilágosabb, leghabzóbb felcsillanása, ami nélkül éppúgy nem képzelhető társadalom, mint ahogy erkölcs sincs öntudatos szabad vélemények nélkül. A közvélemény ellenőrzése tehát, a szerző helyes megállapítása szerint, a társas lélek ellenőrzésének, vagyis megismerésének és tervszerű alakításának egyik kiragadott része.

Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy a közvélemény kialakulása a szerző szerint kizárólag tudatos, racionális elemektől függene. Eppen ellenkezően, úgy véli, hogy legmélyebb tényezői tudatalatti, irracionális természetűek. Rámutat az előítéletekre, amelyek befolyása alól a legtöbb esetben márcsak azért sem szabadulhatunk, mert nem is tudunk róluk; rámutat továbbá arra, hogy a különböző véleményeknek úgyszólván külön „éghajlataik” vannak, amelyek alatt egyedül képesek prosperálni; ismerteti az osztály- és egyéb ideológiák számtalan befolyását, a tömeglélek benyomulásait, stb. Mind e tényezők hatással vannak a közvélemény kialakulására, mégpedig hatásaik sokszor ellentétes irányúak, egymással is szembekerülnek. E küzdelem általában a tudat alatt folyik le; tudatunk csak bizonyos idegesség-ből, türelmetlenségből következtethet vissza szuggesztív hatásukra.

De ha gyökerei a tudat alá nyúlnak is, a közvélemény, ha egyszer kialakult, már a tudat világába emelkedik föl. Egyik leglényegesebb eleme, az értesültség, kimondottan tudatos jelenség. Igaz, hogy ennek különböző fokozatai képzelhetők; de hogy teljes vagy úgyszólván teljes hiánya esetén egyáltalán nem alakulhat ki közvélemény, annak éppen napjainkban számos gyakorlati példáját láthatjuk. S itt a szerzőnek egy igen fontos gyakorlati megjegyzését találjuk: éppen ez az állapot, az értesültség hiánya vagy hiányossága az, ami a szélsőségeknek és idegen közvélemények vonzásának legtagabb teret nyújt. Ezért nem pótol-

hatja az értesültséget a mesterségesen propagált közvélemény, ami ellenkező propaganda csapásai alatt úgy ledőlhét, mint a gyökerek nélküli fa.

De ha a közvéleménynek racionális és irracionális elemei ilyen egyaránt fontosak, előáll a kérdés, hogy a közvélemény ellenőrzése melyikben keresztül történhetik nagyobb sikerrel. Másszóval kérdés, hogy a meggyőzés vagy a mítosz, az érvek vagy a szenvedélyek hatnak-e a közvélemény kialakulására erősebben? A szerző a feleletet úgy fogalmazza meg, hogy az ellenőrzéshez az irracionális tényezők szerencsés összehangolása szükséges, ami annál biztosabb eredményre vezet minél több irracionális momentumot tudunk a tudat racionális fénykévéivel elérni. Elvileg a legkedvezőbb eredmény az volna, ha a tudat fényével minden tudatalatti titkos erőt megvilágíthatnánk – ez azonban utópia, ami megközelíthető, de elérhető sohasem lesz.

A gyakorlatilag megtehető legfontosabb lépés szerte a közértesültség emelése és tisztázása. A közvélemény ilyen előkészítése körülbelül egyedüli út az alkotmányos népuralom eredeti értelméhez. Ez az előkészítés két módon képzelhető: részben egy szervezett intézmény, részben a szervezeten társadalom útján.

Az az intézmény, amire a szerző ez elsőrendű gyakorlati jelentőségű feladat megoldását bízna, nem egy bürokratikus alapon szervezett propagandaminisztérium lenne, hanem egy tudományos szervezet, a Közvéleményellenőrző Intézet, külön kigondoló, kísérletező, szerkesztőségi, referencia- és ellenőrzésbírálati szolgálattal. Az intézmény szervezetét és működését a szerző olyan meggyőzően és szellemesen konstruálja meg, hogy illetékes magas helyen nem volna célszerűtlen megfontolás tárgyává tenni esetleges gyakorlati megvalósítását. A kigondolás a közvélemény természetes vezetőivel történő szabad összeműködés és folytonos kollokviumszerű eszmecsere útján történne. A kísérletező szolgálat a lélektani és mélylélektani tényezők tudományos kutatását, a szerkesztőségi szolgálat ennek tudósítását végezné. A referenciaszolgálat formulálná és publikálná a problémákat. Végül az ellenőrzésbírálati szolgálat magának az ellenőrzésnek a működését ellenőrizné. Az Intézet a kormánnyal természetesen összeműködnék; de önkormányzattal bírna.

Magától értetődik, hogy a közvélemény ilyen előkészítésén kívül gondoskodni kellene az ekként megedzett közvélemény megismeréséről, vagyis technikai felvételéről is. Ez a szerző elgondolása szerint automatikusan, titkosan, referendumszerűen történjék. Az eredményt az Intézet dolgozná fel és tenné közzé.

A közvélemény előkészítése és gondozása azonban nemcsak hivatalos, hanem szociális feladat is. Sőt e szociális munka áttekintése egyenesen előfeltétele annak, hogy a hivatalos közvéleményalakítás lehetőségeit helyesen ítél-

jük meg. Nem szabad mindent az államtól várunk; társadalmunk közvéleményének, s ezáltal saját sorsunknak, elsősorban magunk vagyunk a kovácsai. Ennek belátására éppen ma annál nagyobb szükség van, mert a közvélemény világszerte válságba került. Főbb betegségei: egyrészt gyermekessége, kiskorúsága; másrészt neurotikus, hisztériás, pánikra hajlamos volta. Mindkét esetben további veszély a közvélemény könnyen mérgezhetsége, vagy ellenkezően fásultsága vagy éppen hűdése. Ezek ellen legközvetlenebb és leghatékonyabb orvosság az egyéni lelkek egészségéhez folyamodni; az eszközökben szinte korlátlan lehetőséget nyújt ma már a szociális érintkezés ezer formája. Gondoljunk mindenekelőtt az élőszó nagy hatására mind a spontán társalgásban, mind a szónoklatokban; gondoljunk az írott szavak, főleg a sajtó nagy alakító hatására s nem utolsósorban a mozi és a rádió hatalmas tömegnevelő erejére. Minden szociális munkának előfeltétele természetesen, hogy amennyiben a közvélemény helyes alakításában részt akarunk venni – s ez kötelességünk – úgy először magunknak kell jól értesülnünk a tényekről és tájékozódunk az alkalmazandó értékszempontok felől azáltal, hogy a beszélgetés, szórakozás, olvasás s általában a szellemi tevékenység tárgyait helyesen válogatjuk meg. S azután másokat is helyesen, tárgyilagosan kell ezekről tájékoztatnunk.

E közvéleménypolitikát nevezi a szerző a tárgyilagosság propagandájának, aminek – véleményünk szerint – az ő rendkívül időszerű és érdekes tanulmánya egyik alapkövét adja. Elsősorban a társadalmon, tehát mindannyajunkon áll, hogy erre a közvéleménynek olyan boltozatát építsük fel, amire állami biztonságunk, jövőnk további ezredévei támaszkodhatnak.

Huszár Géza: Szociális biztosításunk és magánbiztosításunk kapcsolata. Budapest, 1939. Szerző kiadása.

E tanulmányban a szerző a szociális biztosításnak a magánbiztosítással való szorosabb együttműködését tárgyalja. Hangsúlyozza, hogy a szociális biztosítás ne legyen a magánbiztosítás versenytársa; a technikai alapok létesítésében egymás igényeit vegyék figyelembe; az elismert kis vállalati nyugdíjpénztárak számára a magánbiztosítás keretében viszontbiztosítási védelmet kell nyújtani. A felvetett kívánalmak valóban helytállóak, annál is inkább, mert nálunk még igen sok olyan biztosítási ágazat, amelyet egyéb államokban szorosan vett szociális biztosításnak tekintenek, a magánbiztosításhoz tartozik. Különben pedig a bizonytalanságok bekövetkezéire szóló védelem általában szociális jellegű. A szerző javaslatainak intézményes teljesülése tehát jelentősen előmozdítaná a széles néprétegek helyzetének biztonságát.

E SZÁMBAN MEGJELENT CIKKEK SZERZŐI:

VARGA JÓZSEF, m. kir. iparügyi miniszter, műegyetemi tanár * SZENDY KÁROLY dr., Budapest székesfőváros polgármestere * HINDY ZOLTÁN dr., a Magánalkalmazottak Biztosító Intézete igazgatója * HILSCHER REZSŐ dr., egyetemi magántanár, adjunktus * GORTVAY GYÖRGY dr., egyetemi magántanár, a Népegészségügyi Múzeum igazgatója * NINO FALCHI dr., a budapesti olasz követséghez beosztott szociális megfigyelő * VIZY ANDRÁS dr., Zala vármegye szociális tanácsadója * IFJ. ERŐDI-HARRACH BÉLA, Veszprém vármegye szociális tanácsadója * FÖLDES BÉLA dr., ny. miniszter, ny. egyetemi tanár, a Magyar Szociálpolitikai Társaság elnöke * VASVÁRI LAJOS, géplakatos, országgyűlési képviselő, a Szociális Tanulmányi Munkaközösség elnöke * PÁSZTI ISTVÁN, vasmunkás * ZÁCH MAGDOLNA dr., a londoni magyar szociális misszió vezetője * PALIK GÉZA dr., oki. vegyész-mérnök * BATIZ DÉNES dr. orvos, az OTI Képességvizsgáló Állomásának a vezetője * SZABÓ JÓZSEF dr., m. kir. pénzügyi titkár

S Z O C I Á L I S S Z E M L E

T Á R S A D A L O M P O L I T I K A I F O L Y Ó I R A T

SZERKESZTI:

ERŐDI-HARRACH BÉLA ÉS GORTVAY GYÖRGY

*

KIADJA: AZ ORSZÁGOS SZOCIÁLPOLITIKAI INTÉZET

MEGJELENIK MINDEN HÓNAP 15-ÉN, HAT ÍVBEN

*

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, VIII., SZENTKIRÁLYI-U. 7

Telefon: 139-753

Postatakarékpénztári csekk számla sz.: 23.932

Előfizetési díj egy évre 6.- P. Jogi személyeknek, iskoláknak, könyvtáraknak, intézményeknek, közhatóságnak évi 20.- P. Egyes szám ára 50 fillér.

*

Szerkesztőségi órák: hétfőn d. u. 6-8-ig.